

Teisininko profesijos - Vokietija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame puslapyje apžvelgiamos Vokietijos teisininkų profesijos.

Teisininkų profesijos

Prokurorai

Funkcijos ir pareigos

Prokuratūra yra nepriklausomas baudžiamosios jurisdikcijos organas, institucijų hierarchijoje esantis viename lygmenyje su teismais. Ji yra atsakinga už ikiteisminio tyrimo vykdymą ir yra valstybės kaltintojas baudžiamosiose bylose. Prokuratūra taip pat yra atsakinga už nuosprendžių vykdymą. Jei įstatymais nenumatyta kitaip, baudžiamajame procese prokurorai taip pat patraukia atsakomybėn už administracinius pažeidimus.

Kai už teisės pažeidimą yra numatytas baudžiamasis persekiojimas, prokuratūra privalo įsikišti, jei tam yra pakankamas pagrindas. Tai reiškia, kad prokuratūra turi pareigą pareikšti kaltinimus ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn kiekvieną įtariamąjį, jeigu įvykdytos teisinės sąlygos.

Vykdydama ikiteisminį tyrimą baudžiamajoje byloje, prokuratūra gali pasinaudoti tam tikromis pagalbinių pareigūnų paslaugomis, pavyzdžiui, policijos pareigūnų, mokesčių inspektorių ir muitininkų. Šie privalo laikytis prokuratūros nurodymų.

Teismo procesas, kuriame dalyvauja prokurorai, paprastai yra baudžiamasis procesas. Byla gali būti nagrinėjama pirmąja arba apeliacine instancija.

Tam, kad baudžiamoji byla būtų išnagrinėta teisme, įtariamajam privaloma pareikšti kaltinimą. Prokuratūra privalo pareikšti kaltinimus visais atvejais, išskyrus kelias išimtis, susijusias su smulkiais teisės pažeidimais. Vėliau vykstančiame teismo procese visada dalyvauja kaltintojui atstovaujantis prokuroras.

Pirmosios instancijos procese prokuroras privalo perskaityti kaltinamąjį išvadą. Bet kuriuo bylos nagrinėjimo metu prokuroras turi teisę apklausti kaltinamąjį ir liudytojus. Pasibaigus teismo posėdžiui, prokuroras privalo pateikti bylos apibendrinimą, kuriame jis įvertina faktus ir teisės normas, pareikalauja nuteisti kaltinamąjį ir paprašo kaltinamajam skirti konkrečią bausmę arba jį išteisinti.

Prokuroras privalo būti nešališkas. Jis privalo atsižvelgti ir į sunkinančias, ir į lengvinančias bylos aplinkybes. Jeigu prokuroras yra įsitikinęs, kad dėl faktinių ar teisinių priežasčių teismo nuosprendis privalo būti peržiūrėtas, jis turi teisę jį apskųsti – net jeigu tai būtų naudinga kaltinamajam.

Organizacinė sistema

Apskritai prokuratūros organizuotos hierarchijos principu. Vadinasi, prokuratūrų pareigūnai privalo paklusti savo vadovų nurodymams.

Kadangi Vokietijos valstybės sistema yra federacinė, yra būtina atskirti federacijos ir atskirų žemių kompetenciją.

Federalinis prokuroras

Federalinis prokuroras – *Federalinio Teisingumo Teismo generalinis prokuroras (Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof)* – aukščiausioji Vokietijos Federacinės Respublikos nacionalinio saugumo srities prokuratūros institucija. Jis atstovauja prokuratūrai nagrinėjant bylas dėl sunkių nusikaltimų prieš valstybę, visų pirma susijusių su Vokietijos Federacinės Respublikos vidaus ir išorės saugumu (t. y. politiniais nusikaltimais, teroristų išpuoliais, išdavyste ir šnipinėjimu).

Federalinis prokuroras taip pat yra atsakingas už nusikaltimų tyrimą pagal tarptautinį baudžiamąjį kodeksą ir turi pateikti nuomonę dėl visų apeliacinių skundų dėl baudžiamųjų bylų nagrinėjimą Federaliniame Teisingumo Teisme.

Generalinis prokuroras vadovauja federalinei prokuratūrai Federaliniame Teisingumo Teisme. Jis prižiūri šioje prokuratūroje dirbančių prokurorų ir vyriausiųjų prokurorų darbą ir jam vadovauja.

Federalinio Teisingumo Teismo generalinio prokuroro priežiūros ir vadovavimo funkcijas atlieka federalinis teisingumo ministras. Tačiau ministras neturi priežiūros ar kontrolės įgaliojimų dėl žemių prokurorų.

Žemių prokurorai

Visas kitas bylas (paprastus nusikaltimus) privalo tirti žemių prokuratūros. Generalinis prokuroras federacijos lygmeniu ir prokurorai žemių lygmeniu yra skirtingos ir atskirtos organizacijos. Federacijos lygmens ir žemių lygmens prokuratūrų nesaisto hierarchiniai ryšiai.

Visos 16 žemių yra atsakingos už savo valstybės kaltinimo veiklą, kuri yra organizuota taip:

Prie kiekvieno žemės teismo yra prokuratūra, kuri taip pat yra kompetentinga tirti bylas, teisingas apylinkės teismams, priklausantiems atitinkamo žemės teismo jurisdikcijai.

Tokias prokuratūras prižiūri ir joms vadovauja atitinkamo aukštesniojo žemės teismo generalinės prokuratūros, kurias prižiūri ir kurioms vadovauja atitinkamos žemės teisingumo ministerijos.

Generalinės prokuratūros (*Generalstaatsanwaltschaft*) yra atsakingos už apeliacijos ir kasacijos procesą aukštesniuose žemių teismuose. Jeigu tokia procedūra priklauso Federalinio Teisingumo Teismo kompetencijai, federalinis generalinis prokuroras atlieka valstybės kaltintojo funkcijas.

Išsamesnę informaciją apie prokuratūras galite rasti Vokietijos Federalinės teisingumo ministerijos interneto svetainėje, [teismų ir prokuratūrų](#) skyrelyje. Daugelis prokuratūrų turi savo interneto svetaines, kurias galima rasti atitinkamų žemių teisingumo sistemai skirtose interneto svetainėse. **Teisėjai**

Organizacinė sistema

Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis teisėjų veiklą tiek federacijos, tiek žemių lygmeniu, yra **Vokietijos teisėjų įstatymas** (*Deutsche Richtergesetz, DRiG*). Įvairios nuostatos taip pat gali būti įtvirtintos atitinkamų žemių teisės aktuose.

Žemių teisėjus prižiūri atitinkamų žemių teisingumo ministerijos. Federalinių teismų teisėjų, išskyrus Federalinio Konstitucinio Teismo teisėjų, veiklą prižiūri kompetentingos federalinės ministerijos.

Funkcijos ir pareigos

Profesionalūs ir neprofesionalūs teisėjai

Profesionalūs teisėjai pirmininkauja federaliniuose ir žemių teismuose. Žemių teisėjai pirmininkauja įvairiuose žemių teismuose (pavyzdžiui, apylinkių teismuose, žemių teismuose, aukštesniuose žemių teismuose). Dauguma teisėjų yra žemių teisėjai.

Federalinio Teisingumo Teismo teisėjai nagrinėja bylas Federaliniame Konstituciniame Teisme, Federaliniame Teisingumo Teisme, Federaliniame darbo ginčų teisme, Federaliniame finansinių bylų teisme, Federaliniame socialinių bylų teisme, Federaliniame administraciniame teisme ir Federaliniame patentų teisme.

Be profesionalių teisėjų, baudžiamąsias bylas gali nagrinėti ir neprofesionalūs, teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai (*Schöffen*). Tai yra garbės postas, į kurį renkami piliečiai. Teoriškai tai gali įvykti be išrinkto piliečio sutikimo, tačiau tik išimtiniais atvejais asmuo gali atsisakyti eiti pareigas. Neprofesionalūs teisėjai dalyvauja apylinkių teismų posėdžiuose ir žemių teismų baudžiamųjų bei nepilnamečių bylų kolegijose.

Iš esmės neprofesionalūs teisėjai turi tokias pačias balsavimo teises kaip ir profesionalūs teisėjai. Tai reiškia, kad profesionalūs ir neprofesionalūs teisėjai kartu sprendžia kaltinamojo kaltės klausimą ir priima nuosprendį.

Pagal **Teismų sistemos įstatymo** (GVG) 36 straipsnį, neprofesionalūs teisėjai turi būti renkami kas penkerius metus.

Neprofesionalių teisėjų pareigas (**GVG 31 straipsnis**) gali eiti tik Vokietijos piliečiai. Be to, šių pareigų negali eiti asmenys, kurie:

- tarnybos termino pradžioje yra jaunesni nei 25 metų arba vyresni nei 70 metų (**GVG 33 straipsnis**);
- negyvena atitinkamoje savivaldybėje;
- netinka dėl psichikos arba fizinės ligos;
- dėl prasto vokiečių kalbos mokėjimo netinka šioms pareigoms;
- gali būti pripažinti nemokiais;
- buvo nuteisti arba jiems iškelta baudžiamoji byla (**GVG 32 straipsnis**).

Neprofesionaliems teisėjams mokama kompensacija – kompensacijos dydis nustatytas teisėjų atlygio ir kompensacijų įstatyme (**GV G 55 straipsnis**). Žemėse parengiami informaciniai leidiniai, kuriuose neprofesionaliems teisėjams pateikiama informacija apie jų pareigas. Šie leidiniai skelbiami ir internete. Žemės taip pat rengia neprofesionalių teisėjų mokymus.

Teismo pareigūnai (*Rechtspfleger*)

Teismo pareigūnai yra teismų sistemos darbuotojai. Svarbiausios jų, vadinamojo antrojo trečiosios valdžios ramsčio, funkcijos susijusios su ypatingąja teiseną nagrinėjamomis bylomis (be kita ko, paveldėjimo, globos, tėvystės nustatymo ir įvaikinimo, žemės kadastro, prekybos, asociacijų ir bendrovių registru, bankroto, asociacijų, sutuoktinių turto registro, laivų registro bylose), be to, jie atlieka daug kitų teisminių funkcijų, pavyzdžiui, dalyvauja vykdant teisminę mokėjimo įsakymo procedūrą, teikiant teisinę pagalbą, užtikrinant priverstinį vykdymą, rengiant varžytines ir vykdant priverstinį turto administravimą, taip pat nustatant bylinėjimosi išlaidas, vykdant apkaltinamąjį nuosprendį, nagrinėjant bylas Federaliniame patentų teisme ir bylas, susijusias su tarptautine teise.

Apylinkės teismuose teismo pareigūnų skaičius jau viršija teisėjų skaičių. Teismo pareigūnų veikla reglamentuojame teismo pareigūnų įstatymu (*Rechtspflegengesetz*, RPfIG). Kaip ir teisėjai, teismo pareigūnai vykdo savo veiklą nepriklausomai ir vadovaujasi tik įstatymais ir teise. Jų sprendimai gali būti skundžiami pagal bendrąsias procesinės teisės nuostatas.

Teisinių duomenų bazės

Viešos interneto svetainės, skirtos teismų sistemai:

- [Federalinės teisingumo ministerijos](#) interneto svetainė;
- įvairių žemių teisingumo ministerijų svetainės (pva., [Hamburgo](#), Berlyno ar [Bavarijos](#));
- atskirų teismų interneto svetainės, kuriose galima rasti informacijos;
- bendras [Federacijos ir žemių teisingumo portalas](#).

Informacijos galima rasti ir [Vokietijos teisėjų sąjungos](#) arba [Vokietijos teismo pareigūnų sąjungos](#) interneto svetainėse.

Advokatai

Vokietijoje dirba apie 160 000 advokatų. Jie privalo turėti tokį patį kaip teisėjų išsilavinimą ir yra įgaliojami konsultuoti ir atstovauti savo klientams visais teisiniais klausimais. Jie turi teisę verstis savo veikla ir teisme, ir ne. Advokatų, kurie turėtų išskirtinę teisę atstovauti teismo procese, pagal Vokietijos teisę nėra. Teisė atstovauti teisme galioja visuose Vokietijos teismuose. Vienintelė išimtis – atstovavimas civilinėse bylose, kurios nagrinėjamos Federaliniame Teisingumo Teisme. Šiuo atveju advokatams taikomi specialieji atitikties reikalavimai.

Advokatų veikla reglamentuojama Vokietijos federalinio advokatūros įstatymo (*Bundesrechtsanwaltsordnung*, BRAO) nuostatomis. Be to, savireguliacijos pagrindu advokatūra taiko ir kitų profesinės veiklos taisyklių, kaip antai Advokatų profesinės veiklos kodeksą (*Berufsordnung für Rechtsanwälte*, BORA) ir Specialiųjų sričių advokatų veiklos kodeksą (*Fachanwaltsordnung*, FAO). Advokatų užmokestis reglamentuojamas Advokatų užmokesčio įstatymu (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz*, RVG).

Advokatai susiskirstę į 27 regionines advokatų asociacijas ir Federalinio Teisingumo Teismo advokatų asociaciją. Asociacijos atsakingos už priėmimą į advokatūrą. Be to, jos privalo užtikrinti, kad advokatai gerai vykdytų savo profesines pareigas.

Teisinių duomenų bazės

Išsamios informacijos apie advokatūrą galima rasti [Federalinės advokatūros](#) (*Bundesrechtsanwaltskammer*, BRAK) interneto svetainėje. Be to, [Vokietijos advokatų asociacija](#) (*Deutscher Anwaltverein*, DAV) – didžiausia Vokietijos advokatų asociacija – teikia plataus pobūdžio informaciją apie advokato profesiją, įskaitant taip pat anglų ir prancūzų kalbomis.

Ieškant advokato gali praversti [oficialus federalinis advokatų registras](#), kuriame pateikiama informacija apie visus advokatusi (dirbančius vokiečių ir anglų kalbomis) bei [Vokietijos advokatų informacijos tarnyba](#).

Patentų konsultantai

Vokietijoje yra apie 3000 patentų konsultantų. Jie yra baigę gamtos arba techniniu mokslus ir turi papildomą teisinį išsilavinimą. Jie įgaloti teikti konsultacijas ir atstovauti klientams pramoninės nuosavybės teisių apsaugos srityje (pirmiausia patentų, naudingųjų modelių, dizaino, prekių ženklų klausimais), ypač taikant paraiškų ir priežiūros procedūras. Jie gali atstovauti savo klientams Vokietijos patentų ir prekių ženklų tarnyboje, Federaliniame patentų teisme ir, tam tikrais ypatingais atvejais, Federaliniame Teisingumo Teisme. Apygardos ir apygardos apeliacinuose teismuose patentų konsultantai turi teisę tik pateikti nuomonę kliento byloje – pareikšto ieškinio jie negali.

Patentų konsultantų veikla reglamentuojama Patentų konsultantų įstatymo (*Patentanwaltsordnung*, PAO) nuostatomis. Jie priklauso Patentų konsultantų rūmams (*Patentanwaltskammer*).

Teisinių duomenų bazės

Informacijos apie patentų konsultanto profesiją galima rasti [Patentų konsultantų rūmų](#) interneto svetainėje. Šioje svetainėje taip pat skelbiamas patentų konsultantų sąrašas.

Notarai

Vokietijoje yra apie 8 000 notarų, kurių išsilavinimas paprastai turi būti toks pat kaip teisėjų. Jie teikia nepriklausomas, nešališkas ir objektyvias konsultacijas dėl svarbių teisinių sandorių, prižiūri jų sudarymą ir atlieka prevencinį administravimą. Svarbiausia jų funkcija – tvirtinti sandorius.

Dėl Vokietijos federacinės valstybės sistemos išskiriamos įvairios notarų kategorijos. Daugumoje Vokietijos žemių notarai dirba visą darbo dieną (*Nurnotariat*), tačiau kai kuriose žemėse notarines paslaugas kaip antrines teikia advokatai (*Anwaltsnotariat*). Badene-Viurtemberge dar yra notarų-valstybės tarnautojų (tik iki 2017 m.). Bet kuriuo atveju notarų paskyrimą ir jų priežiūrą atlieka atitinkamos žemės teisingumo administracija.

Notarų profesinė veikla reglamentuojama Federaliniu notariato įstatymu (*Bundesnotarordnung*, BNotO). Notarų užmokestis reglamentuojamas Užmokesčio įstatymu (*Kostenordnung*, KostO).

Notarai yra atitinkamų regioninių notarų rūmų nariai.

Teisinių duomenų bazės

Išsamios informacijos įvairiais notarų veiklos klausimais galima rasti [Federalinių notarų rūmų](#) interneto svetainėje. Be to, ieškant notaro gali praversti šioje svetainėje skelbiamas [notarų sąrašas](#). Informacija teikiama vokiečių, anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis.

Kitos teisininkų profesijos

Teisinių paslaugų įstatyme numatytos teisininkų profesijos

Pagal Teisinių paslaugų įstatymą (*Rechtsdienstleistungsgesetz*, RDG) skolų išieškotojai, pensijų konsultantai ir teisinių paslaugų teiskėjai, gerai išmanantys užsienio teisę, gali teikti teises paslaugas neteisminiais klausimais. Skolų išieškotojai ir pensijų konsultantai tam tikrais atvejais taip pat gali atstovauti savo klientams teisme. Jie gali verstis šia veikla tik užsiregistravę ir gavę teismo patvirtinimą. Įregistruoti asmenys paskelbiami teisinių paslaugų registre.

Šie teisinių paslaugų teikėjai neprivalo priklausyti rūmams ar kitai profesinei asociacijai. Kai kurie skolų išieškotojai ir pensijų konsultantai yra susibūrę į profesines sąjungas. Didžiausios jų yra Federalinė Vokietijos skolų išieškotojų sąjunga, Federalinė Vokietijos teisinių patikėtinių ir konsultantų sąjunga ir Federalinė pensijų konsultantų sąjunga.

Teisinių duomenų bazės

Teisinių paslaugų registrą, kuriame skelbiamas teisinių paslaugų teikėjų ir už jų registravimą atsakingų teismų sąrašas, galima rasti Vokietijos teisingumo portale. Daug išsamių informacijų galima rasti [Federalinės Vokietijos skolų išieškotojų sąjungos](#), [Federalinės Vokietijos teisinių patikėtinių ir konsultantų sąjungos](#) ir [Federalinės pensijų konsultantų sąjungos](#) interneto svetainėse.

Organizacijos, teikiančios teises paslaugas nemokamai

Vokietijoje nemokamas teises konsultacijas (pagal **Teisinių paslaugų įstatymo 6 ir 8 straipsnius**) teikia įvairios labdaros organizacijos. Svarbiausios profesinės asociacijos:

- [Darbuotojų gerovės federalinė asociacija \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband\)](#)
- [Caritas](#)
- [Diakonija](#)
- [Vokietijos žydų centrinė socialinė tarnyba](#)
- [Vokietijos Raudonasis Kryžius](#)
- [Socialinių judėjimų asociacija „Paritetas“](#)

Susijusios nuorodos

[Bendras Federacijos teisingumo portalas ir žemių tinklalapiai](#)

[Federalinė teisingumo ministerija](#)

[Vokietijos federalinė teisingumo ministerija](#)

[Hamburgo teisingumo ministerija](#)

[Berlyno teisingumo ministerija](#)

[Bavarijos teisingumo ministerija](#)

[Vokietijos teisėjų federacija](#)

[Vokietijos advokatų asociacija](#)

[Oficialus federalinis advokatų registras](#)

[Vokietijos teisėjų federacija](#)

[Federalinė advokatų informacinė tarnyba](#)

[Patentų konsultantų rūmai](#)

[Notarų sąrašas](#)

[Federaliniai notarų rūmai](#)

Informacija apie registruotus teisinių paslaugų teikėjus

[Darbuotojų gerovės federalinė asociacija](#)

[Caritas](#)

[Diakonija](#)

[Vokietijos žydų centrinė socialinė tarnyba](#)

[Vokietijos Raudonasis Kryžius](#)

[Socialinių judėjimų asociacija „Paritetas“](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/04/2013